

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 234.619 van 3 mei 2016
in de zaak A. 211.978/VII-39.078.**

In zake : Ann TOP
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Bart De Becker
 kantoor houdend te 8500 Kortrijk
 Loofstraat 39
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

 het VLAAMSE GEWEST
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Bart Bronders
 kantoor houdend te 8400 Oostende
 Archimedesstraat 7
 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 20 maart 2014, strekt tot de nietigverklaring van:

“1. het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 6 januari 2014 houdende uitspraak over het beroep aangetekend tegen het besluit van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij [hierna: OVAM] van 21 september 2009 waarbij [deze] beslist dat het bodemsaneringsproject met als titel ‘Bodemsaneringsproject MINNE SPORT NV, Markt 1 te Langemark-Poelkapelle, EB0808/007’, op 1 juni 2009 opgesteld onder leiding van de erkend bodemsaneringsdeskundige ENVIROSOIL NV, conform wordt verklaard aan de bepalingen van het Bodemdecreet [hierna: eerste bestreden beslissing];

2. het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 6 januari 2014 houdende uitspraak over het beroep aangetekend tegen het besluit van [OVAM] van 28 mei 2008 waarbij [deze] beslist dat het beschrijvend bodemonderzoek met als titel ‘Beschrijvend bodemonderzoek BOFAS vzw aan Markt 1 te 8920 Langemark-Poelkapelle, Eindrapport’, opgemaakt door de erkend bodemsaneringsdeskundige NV ECOREM, conform wordt verklaard aan de bepalingen van het Bodemsaneringsdecreet [hierna: tweede bestreden beslissing];

3. het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 6 januari 2014 houdende uitspraak over het beroep aangetekend tegen het besluit van [OVAM] van 24 juni 2011 waarbij [deze] beslist dat het beschrijvend bodemonderzoek met als titel ‘Eindrapport beschrijvend bodemonderzoek, voormalig tankstation, opdrachtgever BOFAS vzw, Markt 1 8920 Langemark-Poelkapelle (EB1011/033-EB1102/009’, opgemaakt door de erkend bodemsaneringsdeskundige NV ENVIROSOIL, conform wordt verklaard aan de bepalingen van het Bodemdecreet [hierna: derde bestreden beslissing]”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoekster heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Ronny Vercruyssen heeft een verslag opgesteld.

Verzoekster heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 3 maart 2016.

Staatsraad Pierre Lefranc heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Bart De Becker, die verschijnt voor verzoekster, en advocaat Clive Rommelaere, die loco advocaat Bart Bronders verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Ronny Vercruyssen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Het beroep heeft betrekking op een perceel waarop een tankstation was gevestigd dat uitgebaat werd vanaf 1958 tot november 2005, gelegen aan de Markt 1 te Langemark-Poelkapelle.

Verzoekster is eigenares van een omliggend perceel, gelegen aan de Donkerweg 2A te Langemark-Poelkapelle, dat ten zuiden gelegen is van het perceel waarop het beroep betrekking heeft en waarop verontreiniging werd vastgesteld.

De pompinstallatie van het tankstation was gelegen voor de bromfietsenwinkel, die daar ook werd uitgebaat.

3.2. In 1996 wordt een eerste oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd door de BVBA Vandelanotte Milieu-Advies.

3.3. Een verkennend bodemonderzoek wordt in 2001 uitgevoerd door de NV Envirottox Laboratoria.

3.4. In de periode februari-mei 2002 wordt de eerste fase van een beschrijvend bodemonderzoek opgestart in opdracht van de NV Minne, uitgevoerd door de NV Envirottox Laboratoria.

3.5. Een nieuw oriënterend bodemonderzoek wordt uitgevoerd in mei-juni 2004 door de erkende bodemsaneringsdeskundige de NV Envirottox Laboratoria.

3.6. Door de erkende bodemsaneringsdeskundige de NV Ecorem wordt een beschrijvend bodemonderzoek “BOFAS vzw” uitgevoerd, waarvan het verslag aan OVAM wordt bezorgd op 5 mei 2008.

3.7. OVAM verklaart op 28 mei 2008 het beschrijvend bodemonderzoek conform aan de bepalingen van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering (hierna: bodemsaneringsdecreet).

3.8. Tegen deze conformverklaring dient verzoekster op 19 november 2008 een administratief beroep in.

3.9. In juni 2009 stelt de NV Envirosoil een bodemsaneringsproject op voor het betrokken terrein.

3.10. Op 21 september 2009 kent OVAM een conformiteitsattest toe voor het bodemsaneringsproject “Minne Sport nv, Markt 1 te Langemark-Poelkapelle”.

3.11. Met een aangetekende brief van 29 oktober 2009 tekent verzoekster tegen deze beslissing beroep aan bij de minister.

3.12. Op 7 februari 2010 verwerpt de minister verzoeksters beroep tegen de beslissing van OVAM van 21 september 2009 waarbij OVAM beslist dat het “Bodemsaneringsproject MINNE SPORT NV, Markt 1 te

Langemark-Poelkapelle, EB0808/007” conform wordt verklaard aan de bepalingen van het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming (hierna: bodemdecreet).

3.13. Op 7 februari 2010 verwerpt de minister eveneens verzoeksters beroep tegen de beslissing van OVAM van 28 mei 2008 waarbij OVAM beslist dat het “Beschrijvend bodemonderzoek BOFAS vzw aan Markt 1 te 8920 Langemark-Poelkapelle, Eindrapport”, opgemaakt op 17 april 2008 door de erkende bodemsaneringsdeskundige de NV Ecorem, conform wordt verklaard aan de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet.

3.14. Door de bodemsaneringsdeskundige de NV Envirosoil wordt een gefaseerd beschrijvend bodemonderzoek in opdracht van de VZW Bofas uitgevoerd, waarvan het verslag aan OVAM wordt bezorgd op 27 april 2011.

3.15. OVAM verklaart op 24 juni 2011 het gefaseerd beschrijvend bodemonderzoek conform aan de bepalingen van het bodemdecreet.

3.16. Tegen deze conformverklaring dient verzoekster op 22 mei 2013 een administratief beroep in.

3.17. De Raad van State vernietigt met arrest nr. 224.837 van 26 september 2013 voormelde ministeriële besluiten (randnrs. 3.12 en 3.13).

3.18. Bij brief van 29 oktober 2013 wordt verzoekster uitgenodigd eventuele aanvullingen op haar beroepschriften van 19 november 2008 (randnr. 3.8) en 29 oktober 2009 (randnr. 3.11) in te dienen.

Zij doet dat met een schrijven van 27 november 2013.

3.19. Op 6 januari 2014 verwerpt de minister:
- andermaal verzoeksters beroep tegen de beslissing van OVAM van 21 september

2009 (randnr. 3.10), hierna de eerste bestreden beslissing;

- andermaal verzoeksters beroep tegen de beslissing van OVAM van 28 mei 2008 (randnr. 3.7), hierna de tweede bestreden beslissing;

- verzoekster beroep tegen de beslissing van OVAM van 24 juni 2011 (randnr. 3.15), hierna de derde bestreden beslissing.

Het zijn de thans bestreden beslissingen.

IV. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

4.1. Verzoekster voert de schending aan van de artikelen 150, § 1 en § 2, en 155, § 1 en § 2, van het bodemdecreet, de artikelen 212 en 213 van het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2007 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering en de bodembescherming (hierna: Vlarebo (nieuw)), de motiveringsplicht en het fair playbeginsel.

Verzoekster betoogt dat de bestreden beslissingen enkel gebaseerd zijn op de oorspronkelijke verweernota's van OVAM en de tussenkomende nota's van de VZW Bofas, dat aan laatstgenoemden haar aanvullende nota niet werd bezorgd en aan hen niet meer de kans werd geboden hun nota's aan te vullen na het voormelde arrest van 26 september 2013.

Uit de geschonden geachte bepalingen blijkt evenwel dat de juridische dienst van het departement (AJD) de (aanvullende) stukken dient te bezorgen aan OVAM en de personen vermeld in artikel 212 van Vlarebo (nieuw). In de bestreden beslissingen wordt nergens gemotiveerd waarom de aanvullende nota van 27 november 2013 van verzoekster niet aan de andere betrokken partijen werd bezorgd. Twee van de bestreden beslissingen doen zelfs uitschijnen dat de

aanvullende nota aan OVAM werd bezorgd, doch dat deze hierop niet heeft gereageerd. Hierdoor werden de betrokken partijen, “inzonder de OVAM als bodemsaneringsdeskundige”, niet op de hoogte gebracht van meerdere pertinente opmerkingen van verzoekster in haar aanvullende nota. Hierdoor beschikte de minister “niet over deugdelijke gegevens die haar toelaten de bestreden beslissing te nemen”.

4.2. Verzoekster betoogt verder in de memorie van wederantwoord dat de minister “conform art. 212 Vlarebo [...] de betrokken partijen in kennis [dient] te stellen van het (opnieuw) ontvankelijk beroep”. De bestreden beslissingen motiveren niet waarom haar aanvullende nota “niet meer bezorgd werd aan OVAM, MINNE nv en BOFAS vzw” waardoor “hen ook niet meer de kans [werd] geboden om nog een (bijkomend) verweer te formuleren of hun eerdere visie te herzien, op basis van de argumenten” van verzoekster. De minister heeft “zich alleszins niet correct opgesteld ten opzichte van OVAM, door in de nieuwe bestreden beslissingen expliciet te stellen dat OVAM geen bijkomend verweer indiende, terwijl [...] OVAM niet eens hiertoe de gelegenheid geboden werd”. De bestreden beslissingen bevatten “geen gemotiveerde weerlegging” van haar “pertinente bezwaren”. De bestreden beslissingen hebben “niet alleen bijkomend verweer van OVAM/BOFAS uitgesloten, maar ook het verplicht te organiseren openbaar onderzoek door OVAM [...] in het kader van de conformverklaring van het BSP 2009 onmogelijk gemaakt, waardoor er geen kennisgeving gebeurde van de gewijzigde verontreinigingssituatie op de gronden van nv Minne [...] en de omgeving”. Hierdoor werd essentiële informatie aan de adviesverlenende instanties onthouden. De VZW Bofas werd de kans ontnomen de minister erop te wijzen dat zij slechts beperkt saneringsplichtig is.

4.3. In de laatste memorie voegt verzoekster toe dat “de minister in de thans bestreden beslissing minstens [diende] te motiveren waarom een bijkomend verweer van OVAM/BOFAS/Minne niet noodzakelijk was om de beroepsargumenten van [verzoekster] te weerleggen” aangezien “een administratief beroep tegen de conformverklaring van een BBO een vol beroep

betreft”.

Beoordeling

5. Het middel mist feitelijke grondslag in zoverre het er van uitgaat dat de respectieve administratieve beroepen van verzoekster na het voormelde vernietigingsarrest van 26 september 2013 opnieuw ontvankelijk werden verklaard door de minister. De administratieve beroepen van verzoekster (randnrs. 3.8, 3.11 en 3.16) werden naar luid van de bestreden beslissingen ontvankelijk verklaard op respectievelijk 27 november 2008, 9 november 2009 en 5 juni 2013.

Uit de gegevens van het dossier komt naar voor dat de respectieve ontvankelijkheidsbeslissingen werden meegedeeld aan de in artikel 212 van Vlarebo (nieuw) bedoelde personen.

6. Verzoekster heeft geen belang bij de grief dat haar aanvullende nota niet aan de andere in artikel 212 van Vlarebo bedoelde personen werd meegedeeld vermits geen van de ingeroepen bepalingen van het bodemdecreet of Vlarebo (nieuw) en geen van de ingeroepen beginselen zulks voorschrijven.

7. In zoverre verzoekster in haar memorie van wederantwoord stelt dat de bestreden beslissingen een openbaar onderzoek onmogelijk hebben gemaakt, geeft zij een nieuwe, bijkomende grondslag aan het eerste middel en is dat nieuw middelonderdeel dan ook laattijdig en derhalve onontvankelijk.

Het eerste middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

8.1. Verzoekster voert de schending aan van de artikelen 3 en 44 van

het bodemsaneringsdecreet, de artikelen 2, 4 en 47 van het besluit van de Vlaamse regering van 5 maart 1996 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (hierna: Vlarebo (oud)), de artikelen 28, 32, 33, 44 tot en met 46 en 122 van het bodemdecreet, de artikelen 55 tot en met 57, 61 tot en met 63, 72 tot en met 76 en 151 tot en met 152 van Vlarebo (nieuw), het zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel.

Verzoekster betoogt dat in de bestreden beslissingen niets kan worden teruggevonden met betrekking tot de bezwaren die zij geuit heeft naar aanleiding van de sluiting van het tankstation in 2005 en de olieverontreiniging die in 2006 op Markt 44 werd vastgesteld. Verzoekster heeft meermaals gewezen op het ontbreken van een rechtsgeldig oriënterend bodemonderzoek. Verzoekster betwist de stelling van OVAM in haar verweernota's waarin zij verwijst naar het oriënterend bodemonderzoek van 2004 dat wel op het openbaar domein betrekking zou hebben gehad. Uit de tabellen van het oriënterend bodemonderzoek van 2004 blijkt dat er enkel op de kadastrale percelen 946A13 en 946Y13 met de opslagtanks onderzoek werd uitgevoerd en niet op het openbaar domein, perceel 999B waar zich de pompen werkelijk bevonden. Er werd verkeerdelijk vanuit gegaan dat de pompen zich bevonden op de percelen met de opslagtanks. Het betreft dus enkel een exploitatie-onderzoek van de opslagtanks op deze privépercelen en niet over de verdeelpompen op het perceel op het openbaar domein. In dit oriënterend bodemonderzoek van 2004 werd ook geen datum van stopzetting van de activiteiten opgenomen waardoor het niet voldoet aan de vereisten bepaald in de artikelen 3 en 44 van het bodemsaneringsdecreet.

Verzoekster argumenteert voorts dat het uitgevoerde beschrijvend bodemonderzoek van 2008 bijgevolg gebaseerd is op een onvolledig en niet actueel oriënterend bodemonderzoek van 2004 dat geen betrekking had op de exploitatie op het openbaar domein en waarop nadien nog Vlarebo-activiteiten plaatsvonden. De onderzoeken die in 2008 plaatsvonden hadden enkel betrekking op de in 2004 vastgestelde verontreinigingen op de private percelen en hadden geen aandacht voor de andere risicopunten, buiten de opslagtanks. Volgens de

standaardprocedure bij sluiting van tankstations diende nochtans een boring onder de pompen te worden uitgevoerd, doch deze werd gestaakt omwille van “puin”. Op basis van de plannen bij het oriënterend bodemonderzoek en de aanwijzing van verzoekster kon worden vastgesteld dat de pompen zich op de openbare weg bevonden. Het feit dat er binnen het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 op het openbaar domein opnieuw geen boringen mochten/konden uitgevoerd worden, liet wel vermoeden dat er op het openbaar domein nabij de openbare riolering een verontreiniging (met drijfslag) werd gevonden met tot gevolg dat ook dit perceel mee zou moeten worden opgenomen in het bodemsaneringsproject en gesaneerd worden. Door het bodemonderzoek ter hoogte van de pompen op het openbaar domein pas later en afzonderlijk uit te voeren, kon de verontreiniging (de drijfslag) zich verplaatsen/verspreiden met de grondwaterstroming mee en/of via de gebrekkige openbare riolering in zuidelijke richting naar de Markt/Donkerweg en was er geen sprake meer van een ernstige bedreiging omwille van de aanwezigheid van een drijfslag.

De bemonsteringsstrategie die werd toegepast in het kader van het beschrijvend bodemonderzoek in 2011 was ter afperking van een verontreiniging die, tijdens bijkomend veldwerk bij de opmaak van het bodemsaneringsproject, werd gevonden vooraan het perceel. Hierbij werden enkel boringen uitgevoerd op het openbaar domein. Het betrof dan ook een partieel beschrijvend onderzoek om de pluim van de verontreiniging die op de privépercelen werd vastgesteld af te perken op het openbaar domein. Aldus werd geen onderzoek op alle percelen uitgevoerd waarop Vlarebo-activiteiten plaatsvonden. Nochtans dient volgens de standaardprocedure te worden nagegaan of alle potentiële verontreinigingskernen van de exploitatie voldoende werden onderzocht, zoniet dient de strategie van het oriënterend bodemonderzoek te worden toegepast.

Gelet op de vermelde tekortkomingen kunnen volgens verzoekster de beschrijvende bodemonderzoeken van 2008 en 2011 niet worden gelijkgesteld met een oriënterend bodemonderzoek in het kader van de stopzetting

van de activiteiten van het tankstation eind 2005. Tevens werden niet de gebruikelijke bewoordingen of standaardformulieren voor de stopzetting gebruikt. In de conformiteitsattesten die voor deze onderzoeken werden afgeleverd, wordt ook niet verwezen naar de bepalingen die slaan op de stopzetting van het tankstation.

Door de inwerkingtreding van het bodemdecreet werd het mogelijk het oriënterend en het beschrijvend bodemonderzoek tegelijkertijd uit te voeren, conform de standaardprocedure, en mits expliciete vermelding hiervan in het rapport. In de bestreden beslissingen is evenwel niets terug te vinden van de bezwaren van verzoekster in haar beroepschrift van 22 mei 2013 en haar aanvullende nota dat de beschrijvende bodemonderzoeken niet gelijk kunnen worden gesteld aan een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek. Door hieraan onvoldoende aandacht te besteden, werden de bestreden beslissingen op een onzorgvuldige wijze genomen. Door de betrokken partijen niet te raadplegen na het arrest van 26 september 2013 heeft de minister niet alle middelen aangewend waardoor zij niet over deugdelijke gegevens beschikte die haar toelieten de bestreden beslissingen te nemen met deugdelijke motieven. De minister motiveert niet waarom zij meent op de argumenten van verzoekster niet te moeten antwoorden.

8.2. Verzoekster herhaalt in de memorie van wederantwoord dat de bodemonderzoeken van 2008 en 2011 door OVAM conform werden verklaard overeenkomstig respectievelijk artikel 12 van het bodemsaneringsdecreet en artikel 39, § 1, van het bodemdecreet en dat de minister deze conformverklaring heeft bevestigd zodat het bodemonderzoek van 2008 en van 2011 niet geldt als een oriënterend bodemonderzoek in het kader van de sluiting van een risico-inrichting volgens artikel 32 van het bodemdecreet of als een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek volgens artikel 44 van het bodemdecreet. Verzoekster besluit dat gezien de stopzetting van de activiteiten in 2005, er geen geldig oriënterend bodemonderzoek is dat als basis dient om over te gaan tot de uitvoering van één of meerdere beschrijvende bodemonderzoeken.

Beoordeling

9. Artikel 2, § 1, 3°, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bepaalt dat het verzoekschrift een uiteenzetting van de middelen moet bevatten. Onder de uiteenzetting van de middelen wordt verstaan de voldoende duidelijke omschrijving van de geschonden rechtsregel en van de wijze waarop die rechtsregel door de bestreden rechtshandeling werd geschonden.

Verzoekster komt in de uiteenzetting in haar verzoekschrift van haar middel wat betreft de aangevoerde geschonden rechtsregels niet verder dan de stelling dat het perceel 999B in het oriënterend bodemonderzoek van 2004 “niet [werd] onderzocht conform bovenvermelde artikels van het bodemsaneringsdecreet en Vlarebo en code van goede praktijk” en dat ditzelfde oriënterend bodemonderzoek “niet [voldoet] aan de vereisten die bepaald zijn in artikel 3 en artikel 44 van het bodemsaneringsdecreet betreffende de sluiting van een inrichting of de stopzetting van een activiteit die voorkomt op de Vlarebo-lijst”.

Verzoekster laat derhalve na om in de toelichting van haar middel een voldoende duidelijke omschrijving te geven van de wijze waarop de door haar aangevoerde rechtsregels door de onderscheiden bestreden beslissingen worden geschonden.

Het is aan verzoekster om haar grieven op concrete, duidelijke en nauwkeurige wijze te ontwikkelen en aan te tonen dat de door haar aangevoerde rechtsregels door de onderscheiden bestreden beslissingen worden geschonden.

Het middel is in zoverre onontvankelijk.

10. In zoverre verzoekster de schending aanvoert van het motiveringsbeginsel omdat de minister “nagelaten heeft de betrokken partijen - inzonder de OVAM als bodemsaneringsdeskundige - opnieuw te raadplegen na het arrest van de Raad van State om hun standpunt te kennen”, wordt het middel verworpen om de redenen van verwerping van het eerste middel.

11. Het is in de eerste plaats aan verzoekster om de middelen die ze aanvoert in het inleidend verzoekschrift in dergelijke mate volledig en begrijpbaar voor te stellen dat het achtereenvolgens de verwerende partij, het auditoraat en uiteindelijk de Raad van State mogelijk wordt gemaakt van de precieze strekking van de middelen te kennen. Zulks geldt des te meer indien een middel een technische inslag heeft.

Het middel, voor zover ontvankelijk, wordt door de Raad van State begrepen als de grief van verzoekster dat (1) de onderscheiden bestreden beslissingen getuigen “van een onzorgvuldige voorbereiding” omdat de minister “onvoldoende aandacht besteedt aan door verzoekster geformuleerde bemerkingen en geen rekening houdt met de door verzoekster aangehaalde feiten”, en (2) “de bestreden beslissing” het motiveringsbeginsel schendt omdat niet gemotiveerd wordt waarom niet moet worden geantwoord op de argumenten van verzoekster in haar beroepschrift.

12. Anders dan verzoekster wil doen aannemen, blijkt uit de gegevens van het dossier dat de plaats waar het pompstation en de tankpiste lagen, ook werd bemonsterd en geanalyseerd. Vooreerst had het oriënterend bodemonderzoek in 1996 ook betrekking op de zone van “de brandstofpompen gelegen op het trottoir aan de voorzijde van het perceel 946Y13” waar “boring 1 en boring 2 werden geplaatst ter hoogte van de pompen en de tankpiste vooraan het perceel op het trottoir”, meer bepaald “op het trottoir en de parkeerstrook”, en waar een lichte verontreiniging met minerale olie werd vastgesteld in het vaste deel van de aarde ter hoogte van boring 1 die werd afgewerkt als peilbuis 1, en een sterke verontreiniging met vluchtige aromaten in het grondwater ter hoogte van

peilbuis 1. Ook de bemonstering van het grondwater in peilbuis 1 in 2002 werd geanalyseerd op de aanwezigheid van minerale olie, BTEX en MTBE. Het conformverklaarde oriënterend bodemonderzoek in 2004 had betrekking op zone 3 met de buitengebruikgestelde tanks en pompen “vooraan de percelen 946Y13 en 946A13 en het trottoir bekeken van zuid naar noord”, waar één grondstaal uit boring B202 werd geanalyseerd en peilbuis 1 werd herbemonsterd en geanalyseerd hetgeen leidde tot de vaststelling dat in deze zone geen verhoogde waarden met minerale olie, BTEX en MTBE werden aangetroffen en tot de conclusie dat “niet [moet] worden overgegaan tot een beschrijvend bodemonderzoek”. Verder blijkt dat het perceel 999B tot de onderzoekslocatie van het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 behoorde en dat de analyse van het grondwaterstaal van peilbuis 1 leidde tot de conclusie dat “de 80% van de bodemsaneringsnorm type II” niet werd overschreden.

Op basis van deze onderzoeksgegevens konden de bestreden beslissingen dan ook overwogen:

“dat ook duidelijk is dat minstens tot en met het ogenblik waarop het verslag van beschrijvend bodemonderzoek van 2008 werd opgesteld geen concentraties aan verontreinigende stoffen werden aangetroffen ter hoogte van de voormalige verdeelpompen, waar tevens de gemeentelijke riolering loopt, die aanleiding zouden geven tot verdere bodemonderzoeken en/of bodemsanering (met uitzondering van 1996); dat nochtans ter plaatse de nodige analyses werden uitgevoerd, zowel in het vaste deel van de aarde als in het grondwater, en dit op verschillende tijdstippen; dat dit kaderde in een actualisatie van bepaalde gegevens tijdens de uitvoering van het beschrijvend bodemonderzoek van 2008; dat in het vaste deel van de aarde geen verontreinigende stoffen werden aangetroffen en in het grondwater slechts zeer kleine concentraties; dat zo bijvoorbeeld een herbemonstering plaatsvond van PB1 op 7 januari 2007; dat er in het grondwaterstaal uit PB1 wel zintuiglijk verontreiniging werd waargenomen in de zin van gele oliesliertjes; dat deze zintuiglijke waarneming echter niet werd bevestigd door analyseresultaten; dat dit nochtans vereist was overeenkomstig de op dat ogenblik van kracht zijnde standaardprocedure voor het opstellen van een beschrijvend bodemonderzoek; dat de waarneming van de gele oliesliertjes bovendien een gevolg kan zijn van een accumulatie van verontreiniging in die peilbuis omdat die lange tijd niet werd bemonsterd; dat vooraleer peilbuizen worden bemonsterd zij steeds leeggepompt moeten worden; dat dit dan ook gebeurd is waarna het gekende analyseresultaat geen verontreiniging meer aantoonde; dat BTEX en MTBE verder ook niet de neiging hebben om uit te zakken in het grondwater zodat bijgevolg geen bijkomende

diepe peilbuis ter hoogte van PB1 noodzakelijk was; dat op dat ogenblik het niet kennelijk onredelijk was om aan te nemen dat er geen verontreiniging tot stand kwam op deze plaats, noch dat er een noodzaak zou zijn tot het uitvoeren van een rioolonderzoek waarbij mogelijke risico's van verspreiding via de riolering wordt onderzocht; dat bovendien erop gewezen moet worden dat het feit van een verspreiding van een verontreiniging op die plaats via de riolering naar de percelen van de beroepster niet mogelijk is gelet op de stroomrichting van het rioolwater”.

13. Verder blijkt uit de gegevens van het dossier dat naar aanleiding van bijkomend veldwerk ter hoogte van de zone van de voormalige pompen aan de voorkant van het terrein verontreiniging werd aangetroffen vooraan het terrein en dus met andere woorden op een andere locatie van het onderzoeksterrein. Deze verontreiniging diende verder te worden onderzocht hetgeen werd gedaan met het beschrijvend bodemonderzoek van 2011.

Ter beantwoording van de diverse bezwaren van verzoekster die in de bestreden beslissingen vooraf werden samengevat, overweegt de minister onder meer wat volgt:

(eerste bestreden beslissing)

“Overwegende dat de beroepster ook in dit tweede middel een aantal argumenten aanbrengt die erop zouden moeten wijzen dat de onderzoeksresultaten en de gegevens die voorafgaand aan het opstellen van het bodemsaneringsproject werden verzameld, onvoldoende zijn om het bodemsaneringsproject en de daarin gekozen saneringstechniek, de saneringsdoelstellingen en de praktische uitvoering van de bodemsaneringswerken te ondersteunen; dat hoger al werd geoordeeld dat het beschrijvend bodemonderzoek van 2008, dat de basis vormt voor het bodemsaneringsproject, terecht conform werd verklaard; dat geen bijkomend veldwerk of onderzoek vereist is; dat in dit beschrijvend bodemonderzoek van 2008 de verontreiniging met minerale olie, BTEX en MTBE in het vaste deel van de aarde en in het grondwater die ontstaan is ter hoogte van de zone van de tanks, zowel verticaal als horizontaal werd afgeperkt; dat de aard, de omvang, de hoeveelheid, de concentratie, de oorsprong en het verspreidingspatroon van deze verontreiniging gekend is; dat het bodemsaneringsproject betrekking heeft op deze verontreiniging; dat dan ook gesteld kan worden dat voldoende gegevens aanwezig zijn om een goede BATNEEC-beoordeling te maken over de wijze waarop de bodemsaneringswerken voor deze verontreiniging dienen te worden uitgevoerd;

Overwegende dat het feit dat ter hoogte van PB1 bij de bemonstering ervan in januari 2007 zintuiglijk verontreiniging werd waargenomen in de zin van gele

oliesliertjes, hieraan niets verandert; dat deze zintuiglijke waarneming vooreerst niet werd bevestigd door een analyseresultaat, wat nochtans vereist is overeenkomstig de standaardprocedure voor het opstellen van een beschrijvend bodemonderzoek; dat ten tweede, zoals de OVAM tevens opmerkt, die afwijking tussen zintuiglijke waarneming en analyseresultaat kan verklaard worden door de lange periode die tussen de bemonsteringen van de peilbuis ligt in 2004 en 2007; dat dit immers een niet ongebruikelijk fenomeen is bij peilbuizen die lange tijd niet bemonsterd werden; dat bij bemonstering van peilbuizen het van belang is dat de peilbuizen worden leeggepompt voor de bemonstering, om op die wijze te kunnen starten met een constante Ec, pH en watertemperatuur; dat ondanks deze tegenstrijdigheid en het feit dat de beroepster dit betoogt, geen herbemonstering en -analyse nodig is ter verificatie van de aard van de verontreiniging; dat de aard van de verontreiniging door de bodemsaneringsdeskundige werd bepaald als historisch; dat dit gelet op de gegevens van het dossier niet kennelijk onredelijk is; dat bovendien erop gewezen dient te worden dat deze tegenstrijdigheid waarnaar de beroepster verwijst, werd vastgesteld ter hoogte van de zone van het voormalig pompeiland; dat dit niet ter hoogte van de te saneren zone is; dat de te saneren verontreiniging immers gesitueerd is in de omgeving van de ondergrondse tank van 10000l met super die in 1988 buiten gebruik werd gesteld, en ook aan het lekken van deze tank wordt gelinkt, en daarom ook door de bodemsaneringsdeskundige als historisch wordt gekwalificeerd; dat beroepster wel stelt dat het niet om een historische verontreiniging kan gaan en dat niet met zekerheid kan gesteld worden dat het enkel een benzineverontreiniging betreft; dat beroepster dit stelt terwijl nochtans het vaste deel van de aarde en het grondwater werd onderzocht, zowel op de aanwezigheid van benzine als op de aanwezigheid van diesel; dat dit gebeurde via de parameters BTEX, minerale olie en MTBE, die hiervoor als gidsstoffen zijn gecatalogeerd, met dien verstande dat MTBE enkel wordt gebruikt als gidsstof voor benzine; dat MTBE immers een ideale indicator is voor de aanwezigheid van benzine in het grondwater; dat beroepster dit stelt ondanks het feit dat de verontreiniging werd aangetroffen in de onmiddellijke omgeving van een ondergrondse benzinetank terwijl in de onmiddellijke omgeving anders enkel nog huisbrandolietanks aanwezig zijn (ook de ‘onbekende’ tank T6) en dus geen dieseltanks; dat de dieseltanks die nog werkzaam waren tot 2005, immers op een respectabele afstand zijn gelegen van de plaats waar de verontreiniging werd vastgesteld; dat het dan ook niet kennelijk onredelijk is dat vooreerst de verontreiniging die kenmerken vertoont van een benzineverontreiniging, wel degelijk een benzineverontreiniging is, zodat een bijkomende karakterisatie niet vereist is; dat nogmaals dus duidelijk is dat het besluit van de bodemsaneringsdeskundige dat de verontreiniging historisch is niet kennelijk onredelijk is, niet in het minst omdat de verontreiniging werd vastgesteld in de onmiddellijke omgeving (en overeenstemmend met de grondwaterstromingsrichting) van een benzinetank die al in 1988 buiten gebruik werd gesteld, maar ook omwille van het feit dat MTBE, één van de parameters die wordt gebruikt voor de karakterisatie van een benzineverontreiniging in het grondwater, sedert begin 1988 wordt toegevoegd aan benzine (in plaats van lood), terwijl tevens duidelijk is dat de tank pas effectief buiten gebruik werd gesteld in de loop van september 1988 zodat

tijdens een periode van minstens 8 maanden benzine met MTBE via de lekkende benzinetank in de grond terecht gekomen kan zijn; dat verder het dossier geen gegevens of onderzoeksresultaten bevat die erop wijzen dat de aangetroffen verontreiniging een diesilverontreiniging is;

Overwegende dat voldoende onderzoeken hebben plaatsgevonden die de verontreiniging die ontstaan is ter hoogte van de tanks, in kaart hebben gebracht; dat geen nieuwe analyses en/of bemonsteringen dienen te gebeuren; dat ook een bijkomende hydrogeologische studie geen meerwaarde zal brengen in het kader van dit bodemsaneringsdossier; dat reeds voldoende werd aangetoond waar de verontreiniging zich bevindt en hoe de verontreiniging zich heeft verspreid, rekening houdend met de bodemsamenstelling, grondwaterstand, grondwaterstromingsrichting,...; dat er geen redenen zijn om aan te nemen dat het verspreidingspatroon van de verontreiniging zou gewijzigd zijn als gevolg van de aanpassingswerken van de vijver; dat beroepster haar stellingen ook niet staaft met valabele argumenten”.

(tweede en derde bestreden beslissing)

“Overwegende dat in het beschrijvend bodemonderzoek van 2011 deze voormelde verontreiniging in het vaste deel van de aarde en in het grondwater werd afgeperkt op basis van analyseresultaten, niet enkel deze die voortvloeien uit dit onderzoek van 2011 maar ook rekening houdend met analyseresultaten van eerdere bodemonderzoeken, en rekening houdend met de in dit beschrijvend bodemonderzoek zuidelijk bepaalde grondwaterstromingsrichting ter hoogte van de onderzochte verdachte locatie; dat de verontreiniging op deze wijze volledig in kaart werd gebracht; dat dit ook visueel in beeld werd gebracht door middel van de isoconcentratielijnen; dat de isoconcentratielijnen werden opgetekend rekening houdend met de overschrijding van de bodemsaneringsnormen, de streefwaarden en de richtwaarden; dat niettegenstaande de analyse van de bodem- en grondwaterstalen in dit beschrijvend bodemonderzoek van 2011 bijna allemaal gebeurden ter hoogte van het trottoir en de openbare weg, de isoconcentratielijnen toch werden opgetekend tot op de percelen 946 A13 en 946 Y13; dat dit niet kennelijk onredelijk is gezien de ligging van de pompen, de hoogste concentraties die werden vastgesteld nabij de pompen en de analyseresultaten die verder weg van de pompen werden vastgesteld; dat de aanwezigheid van de isoconcentratielijnen op de percelen 946 A13 en 946 Y13 meteen ook verklaart waarom deze percelen ook werden opgenomen in het conformiteitsattest;

Overwegende dat besloten kan worden dat de afperking van deze verontreiniging afdoende is; dat de werkwijze conform is aan de standaardprocedure voor het opstellen van een beschrijvend bodemonderzoek; dat de omvang, de hoeveelheid, concentratie en oorsprong van deze verontreiniging gekend is; dat de verontreiniging in alle richtingen werd afgeperkt, dus ook in zuidelijke richting, dit is de richting van de percelen van beroepster waarvan zij stelt dat zij verontreinigd zijn als gevolg van de verspreiding van een verontreiniging vanop het terrein ‘MINNE’; dat gezien het verspreidingspatroon van de verontreiniging met BTEX in het vaste deel van de aarde en met minerale olie, BTEX en MTBE in het grondwater kan gesteld

worden dat ook deze verontreiniging zich niet heeft verspreid tot aan de percelen van de beroepster; dat dit eens te meer blijkt uit het feit dat op de percelen van beroepster geen concentraties voor MTBE werden aangetroffen, wat nochtans de meest mobiele parameter is die werd aangetroffen op het terrein 'MINNE' met concentraties boven de bodemsaneringsnorm; dat bovendien, zoals hoger ook al aangehaald, erop gewezen moet worden dat het feit van een verspreiding van een verontreiniging op die plaats via de riolering naar de percelen van de beroepster ook niet mogelijk is gelet op de stroomrichting van het rioolwater;

Overwegende dat de afperking van de verontreiniging vooraan het terrein verder ook aantoonde dat de verontreiniging die werd uitgewerkt en afgeperkt in het beschrijvend bodemonderzoek van 2008, een andere verontreinigingspluim en -kern uitmaakt dan de verontreinigingspluim en -kern die verder werd onderzocht en afgeperkt in het beschrijvend bodemonderzoek van 2011; dat de analyseresultaten dit aantonen; dat zo bijvoorbeeld een hoge waarde voor het sterk mobiele MTBE werd vastgesteld in boring/peilbuis 305 terwijl een dergelijk hoge concentratie dan weer niet werd aangetroffen in de nochtans diepe peilbuis 704;

Overwegende dat in het beschrijvend bodemonderzoek van 2011 de verontreiniging ook stapsgewijs werd onderworpen aan de risico-evaluatie; dat daaruit blijkt dat de verontreiniging geen ernstige verontreiniging is; dat dus niet moet overgegaan worden tot bodemsanering voor deze verontreiniging; dat dit aannemelijk is gelet op de gegevens in de risico-evaluatie en het dossier van de grond; dat de beroepster ook niets opwerpt om de afwezigheid van een ernstige verontreiniging te betwisten of aan te geven dat de risico-evaluatie niet correct zou zijn, behalve dan het argument van de beroepster dat de aard van de verontreiniging als historisch kan betwijfeld worden aangezien de exploitatie van het tankstation en het pompeiland ook na 1995 nog plaatsvond; dat dit argument van de beroepster evenwel niets verandert aan het feit dat de risico-evaluatie op een correcte wijze werd uitgevoerd; dat de verontreiniging immers wordt gelinkt aan de tankstationactiviteiten ter hoogte van het pompeiland die plaatsvonden tussen 1958 tot 2006; dat in de veronderstelling dat de verontreiniging gemengd zou zijn, zoals de beroepster dit aangeeft, en de bodemsaneringsdeskundige niet correct zou hebben ingeschat dat het een historische verontreiniging betreft, het niet kennelijk onredelijk is om de verontreiniging in dat geval als een gemengd-overwegend-historische verontreiniging te beschouwen; dat dit tot gevolg heeft dat de verontreiniging alsnog als een historische verontreiniging dient behandeld te worden met als gevolg dat ook in de risico-evaluatie de beoordeling dient te gebeuren uitgaande van een historische verontreiniging zoals in casu sowieso gebeurde;

Overwegende dat de gegevens van het beschrijvend bodemonderzoek van 2011 toelaten te besluiten dat het voldoet aan de doelstellingen van het Bodemdecreet; dat immers blijkt dat de verontreiniging duidelijk in kaart werd gebracht en werd afgeperkt en dat er geen saneringsnoodzaak uitgaat van de verontreiniging met BTEX in het vaste deel van de aarde en met minerale olie, BTEX en MTBE in het grondwater; dat de gegevens van het beschrijvend bodemonderzoek een voldoende basis vormen om te kunnen stellen dat niet moet overgegaan worden tot het opstellen van een bodemsaneringsproject[...]; dat bijkomende onderzoeksverrichtingen hiertoe geen meerwaarde zouden

leveren; dat ook het feit dat het hier zou gaan om een gefaseerd beschrijvend bodemonderzoek hieraan niets verandert; dat immers duidelijk is dat de verontreiniging met BTEX in het vaste deel van de aarde en met minerale olie, BTEX en MTBE in het grondwater ter hoogte van de zone van de voormalige pompen vooraan het terrein een ruimtelijk te onderscheiden verontreiniging is van de verontreiniging met minerale olie, BTEX en MTBE in het vaste deel van de aarde en in het grondwater die werd vastgesteld in het oriënterend bodemonderzoek van 2004 en verder werd onderzocht in het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 achteraan het terrein; dat dit blijkt uit het samenlezen van de gegevens van het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 en het beschrijvend bodemonderzoek van 2011; dat beide verontreinigingen ook een andere bron/oorzaak hebben; dat bovendien rekening dient gehouden te worden met het feit dat ondanks herhaaldelijke bemonsteringen van het grondwater (PB1) vooraan het terrein in bodemonderzoeken voorafgaand aan het beschrijvend bodemonderzoek van 2011, de verontreiniging pas werd aangetroffen tijdens bijkomend veldwerk bij de uitvoering van het bodemsaneringsproject en verder onderzocht tijdens het beschrijvend bodemonderzoek van 2011; dat op dat ogenblik de bodemsanering van de verontreiniging achteraan het terrein al was opgestart; dat gelet op het voorgaande de zogenaamde gefaseerde werkwijze wat betreft het in kaart brengen en onderzoek van de verschillende verontreinigingen op de onderzoekslocatie niet strijdig is met het Bodemdecreet en de standaardprocedure voor het opstellen van een beschrijvend bodemonderzoek; dat het voorgaande ook aantoont dat er geen tegenspraak is in de besluiten van de bodemsaneringsdeskundige in het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 en het beschrijvend bodemonderzoek van 2011; dat de verontreiniging achteraan het terrein verschillend is van de verontreiniging vooraan het terrein; dat het besluit in het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 betrekking heeft op de verontreiniging achteraan het terrein; dat het besluit in het beschrijvend bodemonderzoek van 2011 betrekking heeft op de verontreiniging vooraan het terrein”.

14. De stelling van verzoekster dat haar bezwaren niet werden beantwoord is onterecht. Het feit dat verzoekster zich niet kan vinden in de gemotiveerde verwerping van haar bezwaren, volstaat niet op zich om van een onzorgvuldige besluitvorming te spreken.

Het middel is ongegrond in zoverre het de schending aanvoert van het zorgvuldigheidsbeginsel en de motiveringsplicht.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

15.1. Verzoekster voert de schending aan van het gezag van gewijsde van het arrest van de Raad van State nr. 224.837 van 26 september 2013, de artikelen 12, 13 en 14 van het bodemsaneringsdecreet, de artikelen 26, 27, 38, §§ 1, 2 en 3, 39 en 40 van het bodemdecreet, de artikelen 68, 69 en 70 van Vlarebo (nieuw), het zorgvuldigheids-, motiverings- en fair playbeginsel.

Verzoekster betoogt dat de bestreden beslissingen het gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest van de Raad van State schenden, niet of onvoldoende rekening houden met haar argumenten en nog steeds gesteund zijn op het beschrijvend bodemonderzoek van 2008, zonder dat door haar gevraagde bijkomende onderzoeksverrichtingen werden verricht.

Volgens verzoekster is in de tweede bestreden beslissing niets terug te vinden van (1) haar bezwaar dat het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 gebaseerd is op een vermoedelijke oorzaak van lekkage/morsen van een buitengebruikgestelde benzinetank in 1988 zonder dat er attesten van buitengebruikstelling en van controle-onderzoeken van de nog in gebruik zijnde diesel- en benzinetanks en leidingen voorhanden zijn, (2) over het feit dat de VZW Bofas in een tussenkomende nota stelt dat de uitvoering van de bodemsaneringswerken geen belemmering vormt om alsnog de oorsprong van de verontreinigingsvlek van het tankstation achteraan de site na te gaan, (3) een attest van de exploitant dat post factum nog aan het dossier werd toegevoegd, (4) de repliek van verzoekster in haar verzoekschrift voor de Raad van State tegen de beslissing van 7 februari 2010, (5) het feit dat er door de milieupolitie in 2008 lekkende huisbrandolietanks werden vastgesteld op het onderzoeksterrein.

In de derde bestreden beslissing zijn volgens verzoekster twee belangrijke stukken uit de conclusie van het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 en het bodemsaneringsproject van 2009, die wel in de vernietigde beslissing van 7 februari 2010 werden vermeld, niet meer opgenomen.

Verzoekster stelt dat in de motivering van de bestreden beslissingen geen sprake meer is van historische benzineverontreiniging met als bronperceel 946A13 en dat dus de conclusie van de erkend bodemsaneringsdeskundige in het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 en het bodemsaneringsproject van 2009 en bijgevolg ook in de conformiteitsattesten over de aard en oorsprong van de verontreiniging wordt hervormd in de motivering van de bestreden beslissingen op basis van de bezwaren van verzoekster, terwijl in de conclusie van de eerste en de tweede bestreden beslissing het beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard en het besluit van OVAM van 28 mei 2008 en 21 september 2009 wordt bevestigd.

In de derde bestreden beslissing worden volgens verzoekster vage conclusies uit het beschrijvend bodemonderzoek van 2011 overgenomen terwijl in de bestreden beslissing niets terug te vinden is van haar opmerkingen over de aard van de verontreiniging ter hoogte van de pompen en de oorsprong ervan. In de motieven van deze bestreden beslissing is volgens verzoekster geen sprake meer van een verspreidingsperceel 999, doch wel van een afzonderlijke verontreinigingskern ter hoogte van de pompen. Bijgevolg wordt de conclusie van de erkende bodemsaneringsdeskundige in het beschrijvend bodemonderzoek van 2011 en dus ook in het conformiteitsattest inzake oorsprong van de verontreiniging volgens verzoekster hervormd in de bestreden beslissing op basis van haar bezwaren, terwijl in de conclusie van de bestreden beslissing het beroep van verzoekster toch ongegrond wordt verklaard en het besluit van OVAM van 24 juni 2011 wordt bevestigd.

Doordat de minister nu stelt dat het om een aparte verontreinigingszone gaat ter hoogte van de verdeelpompen, dient deze volgens

verzoekster “minstens als een gemengd-overwegend nieuwe verontreiniging beschouwd te worden, en niet als historisch of gemengd-overwegend historisch vermits deze verontreiniging pas werd aangetroffen in 2008 - door het nalaten van het opmaken van een wettig OBO bij het stopzetten van de tankstationactiviteiten in 2005 - nadat het verslag van beschrijvend bodemonderzoek werd opgemaakt in 2008 en MTBE pas in gebruik is vanaf 1988”.

Verzoekster vervolgt dat uit de verweernota's die werden ingediend in de administratieve beroepen blijkt dat de andere betrokken partijen van mening zijn dat een onderzoek naar de toestand van het rioleringsnet niet nodig is en dat het verspreidingsrisico langs deze weg niet dient te worden onderzocht omdat geen verontreiniging op het openbaar domein tot aan de riolering werd vastgesteld. Er werd dan ook geen onderzoek ingesteld naar de toestand in de afwateringsgracht nabij de woning van verzoekster en omtrent de vastgestelde geurhinder werd niets opgenomen.

Verzoekster heeft in haar beroepschrift van mei 2013 (1) gesteld dat de risico-inschatting van de bodemverontreiniging ter hoogte van het tankstation Minne niet afdoende was en bijgevolg niet kon worden uitgesloten dat de vastgestelde drijfslag in de afwateringsgracht nabij de woning van verzoekster effectief afkomstig is van het tankstation, (2) “nogmaals gewezen op de noodzaak tot onderzoek van de verspreidingsrisico's via de openbare riolering gezien nu toch een verontreiniging werd vastgesteld op openbaar domein - wat tot nu toe de reden was om dit niet te doen volgens OVAM, BOFAS en de minister - en [op] de noodzaak tot grondwatermodellering door gewijzigde grondwaterstromingsrichting in BBO 2011 tov BBO 2008 en bijkomende infiltraties, draineringen/grondwaterwinningen in de nabije omgeving en de nog geplande grondwerken in [het] kader van de geplande dorpskernvernieuwing en een hydrogeologische studie omwille van de ligging van het terrein en de afwateringsgracht in een grondwaterstromingsgevoelig gebied in drinkwaterwingebied De Blankaart met een gewijzigde waterhuishouding naar aanleiding van de uitgevoerde werken aan de aanpalende vijver met o.a. verhogen

van het waterpeil met afsluiting van de vroegere overloop aan de noordzijde en de effectief vastgestelde vorm van de verontreinigingspluim in het BBO 2008 en BBO 2011”. In haar aanvullende nota van 27 november 2013 heeft zij nogmaals aangedrongen op bijkomend onderzoek.

Verzoekster argumenteert verder dat in de tweede en derde bestreden beslissing de argumentatie van OVAM wordt opgenomen waarbij wordt gesteld dat er geen rioolonderzoek noodzakelijk is naar een eventuele verspreiding van de vastgestelde verontreiniging “gelet op de stroomrichting van het rioolwater”. Dit is evenwel “niet van belang bij een lekkende riolering, wel de grondwaterstromingsrichting”. De bestreden beslissingen gaan niet in op de “gemotiveerde klachten van benzine/mazoutgeur in de Statiestraat, het Marktje en de Donkerweg via de riolering” en evenmin op “de effectieve vaststelling van een olieverontreiniging in een oppervlaktewater op minder dan 100 m gelegen van het tankstation en 1 m lager”.

Verzoekster besluit dat “de minister ofwel niet zorgvuldig geweest is in de feitengaring ofwel geen antwoord weet” op de bezwaren van verzoekster.

15.2. Verzoekster voegt in haar memorie van wederantwoord toe dat de verwerende partij niet betwist “dat de bestreden beslissing inzake het BBO 2011 het ontstaan van de vastgestelde verontreiniging op perceel 999 wijzigt ten opzichte van de conclusie van het BBO 2011 en de conformverklaring” en dat de Raad van State “alleen al op basis van dit gegeven dient [...] te besluiten dat verwerende partij onterecht het beroep van verzoekster inzake het BBO 2011 ongegrond verklaard heeft en het besluit van OVAM bevestigd heeft”. En verder: “Betreffende de uitgevoerde risico-evaluatie van de vastgestelde verontreiniging ter hoogte van de pompen in het BBO 2011 naar naburige grondwaterwinningen, klopt het dat - gelet op het onvergunde karakter - de grondwaterwinning op 200m van het terrein geen aanleiding kan geven tot manifest onredelijk bevinden van de conformverklaring van het BBO. Hierbij wil verzoekende partij wel opmerken dat

indien de hydrogeologische studie die verzoekende partij al vraagt sinds haar beroepschrift tegen het BBO 2008, effectief was uitgevoerd geweest in 2008 naar aanleiding van de gewijzigde waterhuishouding in het centrum door werken aan de aanpalende vijver en de vastgestelde olieverontreiniging in de afwateringsgracht nabij de woning van verzoekende partij, die onvergunde grondwaterwinning aan het licht was gekomen en bijgevolg wel diende beoordeeld te worden voorafgaand de conformverklaring van het BBO 2008”.

15.3. In de laatste memorie herinnert verzoekster eraan dat “een beroep tegen een beslissing betreffende een conform verklaring van een beschrijvend bodemonderzoek een vol beroep is, waarbij de bevoegdheid van verwerende partij zich evenwel beperkt tot een marginale toetsing waar de OVAM als erkend bodemsaneringsdeskundige een beslissing neemt”.

Beoordeling

16. Verzoekster laat na om in de toelichting van dit middel een voldoende duidelijke omschrijving te geven van de wijze waarop de door haar aangevoerde rechtsregels door de onderscheiden bestreden beslissingen worden geschonden.

Het is aan verzoekster om haar grieven op concrete, duidelijke en nauwkeurige wijze te ontwikkelen en aan te tonen dat de door haar aangevoerde rechtsregels door de onderscheiden bestreden beslissingen worden geschonden.

Het middel is in zoverre onontvankelijk.

17. Het is in de eerste plaats aan verzoekster om de middelen die ze aanvoert in het inleidend verzoekschrift in dergelijke mate volledig en begrijpbaar voor te stellen dat het achtereenvolgens de verwerende partij, het auditoraat en uiteindelijk de Raad van State mogelijk wordt gemaakt van de precieze strekking van de middelen kennis te nemen. Zulks geldt des te meer indien een middel een

technische inslag heeft.

Het middel, voor zover ontvankelijk, wordt door de Raad van State begrepen als de grief van verzoekster dat de minister in de bestreden beslissingen “ofwel niet zorgvuldig geweest is in de feitengaring ofwel geen antwoord weet” op de bezwaren van verzoekster.

In zoverre de schending van het fair playbeginsel wordt aangevoerd, is het middel bij gebreke van een uiteenzetting van de wijze waarop de onderscheiden bestreden beslissingen dit beginsel hebben geschonden, niet ontvankelijk.

18. Het vernietigingsarrest nr. 224.837 van 26 september 2013 verplicht de verwerende partij om zich opnieuw uit te spreken, rekeninghoudend met de vernietigingsgrond, te dezen door rekening te houden met de argumenten van verzoekster met betrekking tot het ontstaan van de verontreiniging, over de administratieve beroepen van verzoekster (randnrs. 3.8 en 3.11).

Het derde middel, in zoverre ontvankelijk, is om de redenen van ongegrondverklaring van het tweede middel, ongegrond.

D. Vierde middel

Uiteenzetting van het middel

19.1. Verzoekster voert de schending aan van het gezag van gewijsde van het arrest van de Raad van State nr. 224.837 van 26 september 2013, de artikelen 38, §§ 1, 2 en 3, en 39 van het bodemdecreet, de artikelen 12, 13 en 14 van het bodemsaneringsdecreet, de artikelen 68, 69 en 70 van Vlarebo (nieuw), het zorgvuldigheids- en het motiveringsbeginsel.

Verzoekster betoogt dat het beschrijvend bodemonderzoek van

2008 op 28 mei 2008 conform werd verklaard door OVAM zodat het niet als een gefaseerd beschrijvend bodemonderzoek kan zijn opgemaakt vermits artikel 38, § 3, van het bodemdecreet op 1 juni 2008 in werking is getreden. Uit het verslag van het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 blijkt volgens verzoekster overigens duidelijk dat het werd opgesteld als een volledig beschrijvend bodemonderzoek. In de tweede bestreden beslissing werd “niet aangegeven dat er nog andere kernen/onderzoeksgebieden zullen onderzocht worden en welke timing hiervoor voorzien wordt” en geen motieven gegeven voor “een mogelijke toepassing van een gefaseerde uitvoering van het beschrijvend bodemonderzoek”. In 2008 was er overigens geen bodemonderzoek beschikbaar dat van andere verontreinigingskernen sprak, reden waarom verzoekster bijkomende onderzoeksverrichtingen ter hoogte van het openbaar domein waar zich de tankpiste bevond, heeft gevraagd. De resultaten van de bijkomende onderzoeksverrichtingen op het openbaar domein werden echter in een afzonderlijk aanvullend bodemonderzoek gerapporteerd en niet als vervollediging van het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 gerapporteerd, waardoor ze evenmin openbaar dienden te worden gemaakt naar aanleiding van een bodemsaneringsproject. Dit aanvullend bodemonderzoek van 2011 heeft trouwens aanleiding gegeven tot het arrest nr. 224.837 van 26 september 2013.

Volgens verzoekster wordt thans in de tweede bestreden beslissing gesteld dat het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 werd opgesteld met als primair doel de in het oriënterend bodemonderzoek van 2004 vastgestelde verontreiniging af te perken terwijl dit nergens werd vermeld in dit beschrijvend bodemonderzoek of in het conformiteitsattest en toen ook niet aan de orde was aangezien slechts sprake was van één verontreinigingszone. Op het moment van de conformverklaring door OVAM was toentertijd overigens ook geen mogelijkheid voorzien om tot een gefaseerd beschrijvend bodemonderzoek over te gaan en is de tweede bestreden beslissing bijgevolg onwettig, aangezien het geen volledig bodemonderzoek betreft en niet beantwoordt aan de vereisten van de standaardprocedure beschrijvend bodemonderzoek. Volgens verzoekster dienden volgens deze laatste procedure “de aanvullende onderzoeksverrichtingen sowieso

te worden gerapporteerd als een aanvullende onderzoeksfase in het bodemrapport van 2008, vooraleer dit als eindrapport werd ingediend en conform verklaard”.

De derde bestreden beslissing maakt gebruik van de onwettige term gefaseerd bodemonderzoek van 2008 en is daarom ook onwettig. In het vernietigingsarrest van de Raad van State werd immers geoordeeld dat de bevindingen in het rapport van 2011 zodanig waren dat de minister bij het nemen van de oorspronkelijke beslissing van 7 februari 2010 met betrekking tot het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 niet over de volledige en correcte informatie beschikte en bijgevolg bezwaarlijk tot een definitieve en overeenstemmende beslissing kon komen. Toch gebruikt de minister dit beschrijvend bodemonderzoek opnieuw als basis voor de bestreden beslissingen, hetgeen een schending is van het gezag van gewijsde van het voormelde arrest.

Verzoekster stelt voorts vast dat in het verslag over het beschrijvend bodemonderzoek van 2011 niet wordt vermeld dat het om een gefaseerd onderzoek gaat of over welke fase of onderzoeksgebied het handelt, en niet wordt gemotiveerd waarom een gefaseerd onderzoek te dezen zou zijn toegelaten. Verzoekster had op dit probleem gewezen in haar beroepschrift. In de derde bestreden beslissing wordt volgens verzoekster niet gemotiveerd “waarom de opgestarte bodemsaneringswerken op het terrein voor de verontreiniging ter hoogte van de vulzone nog niet zijn afgerond, alhoewel deze al meer dan 4 jaar bezig zijn”.

Verzoekster argumenteert nog dat de minister “niet alle middelen [heeft] aangewend” omdat zij “nagelaten heeft de betrokken partijen - inzonder de OVAM als bodemsaneringsdeskundige - opnieuw te raadplegen na het arrest van de Raad van State om hun standpunt te kennen en vermits zij tal van argumenten van verzoekster niet heeft onderzocht” waardoor zij “niet over deugdelijke gegevens [beschikte] die haar toelaten de bestreden beslissing te nemen”. Bovendien motiveert de minister niet “waarom zij op die argumenten [van verzoekster] niet moet antwoorden”. Verzoekster besluit dat de bestreden

beslissing “dan ook strijdig [is] met het motiveringsbeginsel bij gebrek aan deugdelijke motieven”.

19.2. Verzoekster voegt in de memorie van wederantwoord toe dat “als gesteld wordt dat het bijkomend veldwerk gebeurde in het kader van de opmaak van het BSP voor de sanering van de vastgestelde verontreiniging ter hoogte van vulzone (zone 2) in het BBO 2008”, de minister “niet tegelijkertijd [kan] stellen dat er een tweede, afzonderlijke verontreinigingskern aanwezig is aan de voorkant van de percelen, ter hoogte van de voormalige pompinstallaties” hetgeen trouwens “een niet door feiten ondersteunde bewering” is. Zij stelt nog dat de minister heeft nagelaten na te gaan “bij OVAM wat de stand van zaken was van de bodemsaneringswerken in uitvoering van het BSP vooraleer een beslissing te nemen aangaande het de facto gefaseerde BBO” waardoor zij, in strijd met artikel 38, § 3, van het bodemdecreet “geenszins [kan] aantonen dat de gefaseerde uitvoering van de BBO’s de saneringswerken sneller zou hebben doen verlopen dan dat er geen fasering werd toegepast”. Ondergeschikt merkt verzoekster nog op “dat in de nieuwe ministeriële beslissing van 6 januari 2014 inzake de vastgestelde grondwaterverontreiniging ter hoogte van Markt 44, geen sprake is van een tweede, afzonderlijke verontreinigingskern op openbaar domein nabij de lekkende riolering (perceel 999) ter hoogte van de voormalige pompinstallaties. In die beslissing stelt verwerende partij dat het perceel 999 een verontreinigingsperceel betreft, zoals vermeld in de conclusie van het BBO 2011 van het tankstation Minne en in het conformiteitsattest van OVAM. De tegenstrijdigheden tussen de twee beslissingen van verwerende partij die dateren van dezelfde datum, tonen aan dat het zorgvuldigheidsbeginsel wel degelijk is geschonden”.

19.3. Verzoekster herinnert er in haar laatste memorie aan dat “een beroep tegen een beslissing betreffende een conform verklaring van een beschrijvend bodemonderzoek een vol beroep is, waarbij de bevoegdheid van verwerende partij zich evenwel beperkt tot een marginale toetsing waar de OVAM als erkend bodemsaneringsdeskundige een beslissing neemt”.

Beoordeling

20. Verzoekster laat na om in de toelichting van dit middel een voldoende duidelijke omschrijving te geven van de wijze waarop de door haar aangevoerde rechtsregels door de onderscheiden bestreden beslissingen worden geschonden.

Het is aan verzoekster om haar grieven op concrete, duidelijke en nauwkeurige wijze te ontwikkelen en aan te tonen dat de door haar aangevoerde rechtsregels door de onderscheiden bestreden beslissingen worden geschonden. Zij doet dat enkel wat betreft de aangevoerde schending van artikel 38, § 3, van het bodemdecreet.

Het middel is in zoverre onontvankelijk.

21. In zoverre verzoekster de schending aanvoert van het gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest van de Raad van State en het motiveringsbeginsel omdat de minister “nagelaten heeft de betrokken partijen - inzonder de OVAM als bodemsaneringsdeskundige - opnieuw te raadplegen na het arrest van de Raad van State om hun standpunt te kennen en vermits zij tal van argumenten van verzoekster niet heeft onderzocht”, wordt het middel verworpen om de redenen van verwerping van dat specifieke onderdeel van het eerste, tweede en derde middel.

22. In de mate verzoekster de schending aanvoert van het zorgvuldigheidsbeginsel is het, daargelaten de ontvankelijkheid van dit middelonderdeel, te verwerpen om de redenen van verwerping van dat specifieke onderdeel van het tweede middel.

23. In zoverre verzoekster de schending aanvoert van artikel 38, § 3, van het bodemdecreet wordt besloten dat verzoekster geen belang heeft bij dit middelonderdeel. Immers kan uit de tweede bestreden beslissing worden afgeleid

dat het primaire doel van dit beschrijvend bodemonderzoek van 2008 het afperken was van de bodemverontreiniging in de zone 2. In het licht van de naderhand vastgestelde verontreiniging van de zone 3, ter hoogte van de verdeelpompen, stemt dit overeen met de realiteit zoals die zich bij de uitvoering van dit onderzoek voordeed. De omschrijving van het doel van dit onderzoek is aldus in het licht van het nadien opgestelde beschrijvend bodemonderzoek van 2011 correct en kon, gelet op het feit dat blijkt dat beide verontreinigingskernen onafhankelijk van elkaar staan, het beschrijvend bodemonderzoek van 2008 conform worden verklaard. In dat licht dient de door verzoekster voorgelegde kwestie van een al of niet gefaseerd beschrijvend bodemonderzoek, wat bij de uitvoering en rapportering van dat onderzoek nog niet mogelijk was, als irrelevant te worden beschouwd omdat beide verontreinigingskernen intussen het voorwerp uitmaakten van een beschrijvend bodemonderzoek waarin deze kernen werden omschreven en waarin aangenomen wordt dat deze verontreinigingsbronnen onafhankelijk van elkaar evolueren en hun oorsprong vinden in de vroegere activiteiten van een tankstation, waarbij de ene zone 2 (opslagtanks) als bedreigend en saneringsbehoevend wordt beschouwd en de andere zone 3 (verdeelpompen) als niet-bedreigend wordt beschouwd.

Het vierde middel wordt verworpen.

E. Vijfde middel

Uiteenzetting van het middel

24.1. Verzoekster voert de schending aan van het gezag van gewijsde van het arrest van de Raad van State nr. 224.837 van 26 september 2013, de artikelen 47, §§ 2 en 3, van het bodemdecreet, de artikelen 78 en 79 van Vlarebo (nieuw), het zorgvuldigheids- en het motiveringsbeginsel.

Behalve het hernemen van enkele middelonderdelen uit haar vorige middelen, betoogt verzoekster dat zij in haar beroepschrift van 22 mei 2013

en haar aanvullende nota heeft gewezen op het feit dat “er zich een lekkende tank huisbrandolie bevindt op het onderzoeksterrein en hierdoor sowieso bijkomend onderzoek nodig was voor de karakterisatie van de verontreiniging (benzine/huisbrandolie en historisch/gemengd/nieuw) in het kader van het bepalen van saneringsdoelstelling en -techniek van de bodemverontreiniging ter hoogte van de vulzone”, meer bepaald “op de grond gelegen aan de Statiestraat 6, op één van de te saneren percelen binnen het opgemaakte bodemsaneringsproject voor de verontreiniging ter hoogte van de vulzone” en dat “in de drie bestreden [...] beslissingen [...] niets [wordt] vermeld en gemotiveerd omtrent de in 2008 vastgestelde lekkende huisbrandolietank ter hoogte van het terrein Minne en de hieraan gekoppelde noodzaak tot bijkomende onderzoeksverrichtingen”. Zulks getuigt volgens verzoekster “van een onzorgvuldige voorbereiding van de besluiten”.

24.2. Verzoekster voegt in de memorie van wederantwoord toe dat de verwerende partij in de memorie van antwoord “- post factum - een motivatie [geeft] waarom er geen verder onderzoek zou moeten uitgevoerd zijn omtrent die tank op het te saneren perceel binnen het BBO 2008 en BSP 2009” en dat “los van het feit of de redenering klopt, [...] die motivatie minstens [had] moeten opgenomen zijn in het BBO 2008 zelf en in de conform verklaring”.

Beoordeling

25. Verzoekster laat na om in de toelichting van dit middel een voldoende duidelijke omschrijving te geven van de wijze waarop de door haar aangevoerde rechtsregels door de onderscheiden bestreden beslissingen worden geschonden.

Het is aan verzoekster om haar grieven op concrete, duidelijke en nauwkeurige wijze te ontwikkelen en aan te tonen dat de door haar aangevoerde rechtsregels door de onderscheiden bestreden beslissingen worden geschonden.

Het middel is in zoverre onontvankelijk.

26. In zoverre verzoekster de schending aanvoert van het gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest van de Raad van State, het zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel die zij om dezelfde redenen heeft aangevoerd in één of meer van haar vorige middelen, worden deze middelonderdelen om dezelfde redenen verworpen.

27. De eerste bestreden beslissing overweegt onder meer wat volgt:

“(…) dat beroepster dit stelt terwijl nochtans het vaste deel van de aarde en het grondwater werd onderzocht, zowel op de aanwezigheid van benzine als op de aanwezigheid van diesel; dat dit gebeurde via de parameters BTEX, minerale olie en MTBE, die hiervoor als gidsstoffen zijn gecatalogeerd, met dien verstande dat MTBE enkel wordt gebruikt als gidsstof voor benzine; dat MTBE immers een ideale indicator is voor de aanwezigheid van benzine in het grondwater; dat beroepster dit stelt ondanks het feit dat de verontreiniging werd aangetroffen in de onmiddellijke omgeving van een ondergrondse benzinetank terwijl in de onmiddellijke omgeving anders enkel nog huisbrandolietanks aanwezig zijn (ook de ‘onbekende’ tank T6) en dus geen dieseltanks; [...];

[...];

[...]; dat de flexibiliteit zich ook weerspiegelt in het feit dat bij een ontgraving gemakkelijk kan ingespeeld worden op de aanwezigheid van ondergrondse infrastructuren, zoals tanks of ondergrondse leidingen; dat dit in casu van belang is aangezien de precieze locatie van de ondergrondse leidingen niet in kaart werd gebracht, en ook nog een tank T6 die aanwezig is in de te saneren zone; dat echter blijkt uit het bodemsaneringsproject dat rekening werd gehouden met onvoorziene situaties; dat vooreerst verschillende malen erop wordt gewezen dat bij de aanwezigheid van een tank T6 deze zal verwijderd worden; [...]”.

Verzoekster die in haar beroepschrift van 22 mei 2013 zelf noteert dat “de milieupolitie [...] het blijkbaar niet nodig [vond] om de vastgestelde inbreuk inzake de lekkende stookolietanks ook door te geven aan OVAM”, toont in deze omstandigheden niet aan dat de bestreden beslissingen op dat specifieke punt onzorgvuldig werden genomen.

Het vijfde middel wordt verworpen.

F. Zesde middel

Uiteenzetting van het middel

28. Verzoekster voert de schending aan van het gezag van gewijsde van het arrest van de Raad van State nr. 224.837 van 26 september 2013, de artikelen 47, §§ 2 en 4, 48, 49 en 50 van het bodemdecreet, de artikelen 78 tot en met 89 van Vlarebo (nieuw), het zorgvuldigheids- en het motiveringsbeginsel.

Verzoekster betoogt dat OVAM en de minister het bodemsaneringsproject in strijd met artikel 79 van Vlarebo (nieuw) “volledig en ontvankelijk [hebben] verklaard” ondanks het feit dat “het BSP effectief een onvolledig/gefaseerd BSP is”. Bijgevolg stelt verzoekster dat ook de artikelen 81 tot en met 86 van Vlarebo (nieuw) geschonden zijn omdat “de ten gronde adviesverlening/beoordeling van het onvolledige/gefaseerde bodemsaneringsproject conform art. 81-86 van het VLAREBO, werd [...] verhinderd”.

Beoordeling

29. Verzoekster laat na om in de toelichting van dit middel een voldoende duidelijke omschrijving te geven van de wijze waarop de door haar aangevoerde rechtsregels door de onderscheiden bestreden beslissingen worden geschonden.

Het is aan verzoekster om haar grieven op concrete, duidelijke en nauwkeurige wijze te ontwikkelen en aan te tonen dat de door haar aangevoerde rechtsregels door de onderscheiden bestreden beslissingen worden geschonden.

Het middel is in zoverre onontvankelijk.

30. In zoverre verzoekster de schending aanvoert van het gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest van de Raad van State, het zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel die zij om dezelfde redenen heeft aangevoerd in één of meer van haar vorige middelen, worden deze middelonderdelen om dezelfde redenen verworpen.

31. Voor het overige wordt het zesde middel verworpen om de redenen uiteengezet in randnummer 23.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. Verzoekster wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 200 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van drie mei tweeduizend zestien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Elisabeth Impens

Eric Brewaeys